

ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ В УКРАЇНІ

Семяннікова Н. Л., Україна, Харків
Національний технічний університет “ХПІ”

Сьогодні українська педагогічна система перебуває на етапі кардинальних змін і характеризується інтеграційними процесами зі зближення з освітніми системами країн зарубіжжя, що висуває нові вимоги до підготовки фахівців. Компетентнісний підхід є ключовим у процесі модернізації вищої освіти в Україні. У сучасному динамічному світі дуже важливо мати актуальні знання, уміння, навички. Питання формування фахової компетентності в умовах вищого навчального закладу є динамічним, пластичним процесом і має відповідати вимогам часу.

В основному на навчання до України приїждять молоді люди 17–25 років. Це особистості зі сформованим світоглядом, зі сформованою картиною світу, своїм стилем поведінки, характерним для того середовища, в якому вони виховувалися. У результаті студентам-іноземцям дуже складно пристосуватися до нових умов життя.

Кожний етап навчання іноземних студентів має свої особливості і проблеми. Пропедевтичний етап є фундаментом для успішної підготовки іноземних студентів. Характерною рисою цієї підготовки є навчання нерідною мовою з паралельним оволодінням цією мовою, спрямоване на майбутню професійну діяльність; навчання в умовах соціокультурної та біологічної адаптації. Це стосується як вивчення мови (російської або української), так і природничих дисциплін.

На першому етапі відбувається процес усвідомлення й спостереження. Студенти усвідомлюють навчальні завдання, мету навчальної діяльності, індивідуальні проблеми. Засвоєння нової для іноземних студентів соціальної ролі

(від цього напряму залежить їхня успішна діяльність), реалізація особистих потреб, у тому числі й комунікативних, відбувається у стані достатньо високої нервової напруги. І це ускладнює процес навчання.

Реалізація тих потреб студентів, які стосуються навчання та отримання інформації, не може здійснюватися без вирішення головної проблеми освітнього процесу – формування ключових компетентностей. Під ключовими компетентностями у сучасній науці розуміють комплексні властивості особистості, що містять взаємопов'язані знання, уміння, навички, здібності, цінності та етику, готовність мобілізувати та продемонструвати їх у необхідній ситуації [1, с. 5]. Компетентність є якісною характеристикою особистості, наявність якої дозволяє іноземним студентам бути успішними, посилює мотивацію і сприяє покращенню процесу адаптації.

Накопичений досвід роботи з іноземними студентами показує, що процес навчання не буває рівним і спокійним взагалі. На шляху до знань студенти стикаються з різними проблемами і труднощами, що обумовлюються такими чинниками:

- неготовність студентів використовувати знання, набуті ними раніше, у новому мовному середовищі;
- слабке орієнтування студентів у іншомовному інформаційному просторі;
- неузгодженість між системами викладання дисциплін природничого циклу в країнах їх попереднього навчання та в Україні;
- зростання академічного навантаження протягом обмеженого терміну навчання на першому етапі;
- невпевненість у собі, страх студентів-іноземців бути неуспішними у новому освітньому середовищі.

До того ж сьогоднішні студенти-іноземці істотно відрізняються від тих іноземних громадян, які приїжджали на навчання до нашої країни десять років тому. Сучасні студенти отримують інформацію переважно за допомогою візуального способу, спираючись на емоційні й зорові образи; багато хто не навчений вдумливо читати тощо.

Труднощі виникають і у зв'язку з тим, що після занять і під час канікул студенти переважно спілкуються зі співвітчизниками рідною мовою. В останні роки спостерігається відсутність систематичних знань з природознавчих дисциплін. Іншою проблемою у студентів є відсутність уміння працювати самостійно. Вони не вивчають теоретичний матеріал, не знайомляться з лекційними записами перед практичними і лабораторними заняттями, не виконують домашні завдання.

Ми, викладачі факультету міжнародної освіти НТУ «ХП», бачимо вказані проблеми, ретельно аналізуємо і шукаємо шляхи їх вирішення. Ці питання обговорюються на засіданнях кафедри, на наукових семінарах і конференціях.

З метою надання допомоги студентам викладачі кафедри природничих наук впроваджують у навчальний процес новітні методики (елементи дистанційного та змішаного навчання, інтерактивні та проблемні методи, аудіо- та відеонавчання в комп'ютерному класі, віртуальні експерименти), проводять в ауді-

торіях та гуртожитках численні консультації, які відрізняються різноманітністю та індивідуальним підходом до студентів.

Великого значення у цьому сенсі набуває також багатовекторна виховна та позааудиторна робота.

Отже, для успішного подолання труднощів при формуванні умінь та навичок навчання іноземних студентів повинно відбуватися поетапно, послідовно, відповідно до психологічних особливостей та індивідуально особистісного характеру. На нашу думку, перед викладачами стоїть завдання визначити ефективні шляхи формування комплексу компетентностей з метою подолання “шоку”, який спостерігається у іноземних студентів на початковому етапі.

Література

1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті. Світовий досвід та українські перспективи / за заг. ред. О. В. Овчарук. – Київ : К.І.С., 2004. – 112 с.